

ԵՆՈՒՄ

ՂԱՎԻՐ ՂԱՅՉԱԼՅԵ «Ազատություն» ռադիոկայան (Վրաստան)

Խորհրդային Միության փլուզումից հետո անցել է 14 տարի, եւ 14 տարի շարունակ Վրաստանը ձգտում է մարդկել այդ փլատակներին: Այս տարիների ընթացքում Վրաստանում եւ ոչ մեկը չի հավասարել թե Ռուսաստանն իրենց ռազմավարական գործընկերն է, ինչպես ժամանակ առ ժամանակ հայտարարում էր նախկին նախագահ Շխարոյան: Բոլորը գիտեն, որ Ռուսաստանը, ավելի ճիշտ՝ ռուսական ֆալսեթներով, Վրաստանի ազատության եւ զարգացման թեմային է, եւ երկուսն էլ զսնվի ոչ մի ֆալսեթով ուս, որը բացառապես հանդես գա ռուսական ազդեցության դաշտում: Ու մեծացման օգտին: Զհազված մարզինալ-կոմունիստներին, որոնց մասին այսօր ոչ ոք չի հիշում: Բոլորից առ կոմունիստներին մնան եւ վրացական էլիտիկները, բայց նույնիսկ այդ ակնհայտ ընդհանրական կոնսոկցիությունը երբեք ռուսամեծ դիրքերից հանդես չի գալիս:

Այո, Ռուսաստանը թեմային է, բայց Վրաստանում ոչ մեկն ավելորդ ջանք չի թափում այդ բանը ընդգծելու համար: Առանց այդ էլ՝ ամեն բան դարձ է, եւ Ռուսաստանն էլ չի թափում իր թեմային: Վրաստանում այլեւս չի ապահովվում ֆառոգական մեմեմո, որը ֆալսեթների զվուկն էր մտնում, թե ով է մեր հյուսիսային մեծ հարեւանը եւ ինչպիսի վերաբերմունք ունի մեր նկատմամբ:

Պարտոն է թվում. չնայած բոլոր ղեկավարներն ավերակներն են, երբ Վրաստանում հետեւում եւ զննախնամ են այդ երկիրը, գերակշռում է ոչ ռուսաստանյան, այլ ավելի շուտ՝ անվաստությունը, եւ, թվում է, այս անգամ ավելի լիակատար եւ անդառնալի, քան անցյալում: Ահա թե ինչպե՞ս են այս Վրաստանում վերաբերվում Ռուսաստանին: Ի միջի այլոց, սեփական մեծությունից վիրավորված (մասամբ՝ արդարացիորեն, մասամբ՝ ոչ) վրացիները հաճախ սղառնում են, թե ռուսական ֆալսեթներով յոթիս աստիճանում է: Կարծես թե դա մեծության կամ իշխանության դեմ վերջին փաստարկը լինի. մարդը հասել է այն աստիճանի, որ կարող է իր հայրենիքը փոխել նրա «ոխերիմ բարեկամ»-ի հետ:

Վրացիները չկարողացան դրսեւորել այնուպիսի հաստատակարարություն, հետեւողականություն եւ ռազդիոնալություն, ինչպես, օրինակ, մեծքայան ժողովուրդները, որոնք իրենց երկրից ֆայլ առ ֆայլ մարմն ուսուսակալ ազդեցություն ու ժառանգություն: Գրեթե 200-ամյա ռուսական իշխանության մասին խորը հեւս է թողել: Դրանից ազատվելու համար երկու տասնամյակը ինչ է: Իհարկե, այսօր Վրաստանում առ կան երեստարդներ, որոնք ռուսերեն չեն խոսում: Դրանից չի հետեւում, թե նրանք անդամներն են մի ինչ-որ օտար լեզու: Որեւէ օտար լեզու, ասեմք, անգլերեն ինքնուրուց առ ավելի ինչ են, քան նրանք, որ նույնիսկ ռուսերեն չգիտեն: Ոչ ոք չի մտածում այն մասին, որ երեստարդ սեմունը (ասեմք՝ 20-25 տարեկանները) երկրորդական լեզուների հետ միասին սովորի նաեւ ռուսերեն: Բոլոր նորակալները երկրների մամն, Վրաստանը դառնում է միայն լեզու եւ ավելի անգրագեւ, քան խորհրդային Միության կազմում եղած ժամանակ: Թեեւ մեծ է սեւել, որ ֆալսեթների մի մասն իրենց երեստարդներին սովորեցնում են նաեւ ռուսերեն. բացի այն, որ անձնական գրագրաւները հիմնականում բաղկացած են ռուսերեն լեզուով գրեթե (այսօր Վրաստան ներմուծվող գրեթե 95% ռուսերեն լեզուով է), Թիբիսիում քաղաքը դեռ դիտում են ռուսալեզու այիներ: Վերջապես, ամեն ոք հասկանում է, որ սեւեւիցի արդարայում Ռուսաստանը կմնա մեր հարեւանը: Այդ ղեկավարը, Վրաստանում դժվար է, նույնիսկ՝ անհնար, միայն ասել Ռուսաստանին:

Ուրեմն, որեւէ Ռուսաստան ու ռուսական ազդեցությունը այսօրվա Վրաստանում: Իսկ գուցե դա ազդեցություն չէ, այլ նմանություն, որը հնարավոր չէ բացառել միայն նրանով, որ այն մեզ դարձաբար է Ռուսաստանը: Կարծում եմ՝ մեզ սկսում են հասկանալ, որ Վրաստանում Ռուսաստանն այնքան էլ, որեւէ դեռ մնացել է խորհրդային Միությունը: Վրաստանում Ռուսաստանը հիմնականում ընկալվում է որովեւ մի երկիր, որը ցանկանում է շարունակել ինչիս խորհրդային Միություն, կարծես չէ՝ ինչ անվան սակ եւ ինչ ձեւով: Ռուսաստանն առաջվա ղեւ ցանկանում է լինել կայսրություն, իսկ մեք չենք ցանկանում լինել նրա մի մասը կամ նրա անվերադարձ ազդեցության առարկան: Ռուսաստանը (ավելի ճիշտ՝ ռուսական ֆալսեթներից) այսպեւ է ընկալվում վրացիների մեծամասնության կողմից:

Եւ, եթե Ռուսաստանը այսօրվա խորհրդային Միությունն է, ապա ժամանակակից Վրաստանում ինչն է համադասախանում խորհրդային ժառանգությունը: Առանց իրենք իրավապառ համակարգը, որը էական բարեփոխման չի ենթարկվել, թեեւ Եւրոյունիայի ժամանակների ազդեցությունն այնքան ընկալվել է: Վրաստանում այժմ միավորվել են անվաստությունը եւ ներքին գործերի նախարարությունները: Ինչը քաղաքը, ինչը քաղաքը զննախնամ նրոյն ՆԿՎԻ սեղծելու փորձ: Միավորված նախարարությունում դեռեւս կան հազարավոր թղթաղանակներ, որոնք վրա ռուսերենով գրված է՝ «Պատիպումը ընդճիշտ»:

Ռուսական հեւեր Վրաստանում

Նախարարությունում դեռեւս կան հազարավոր թղթաղանակներ, որոնք վրա ռուսերենով գրված է՝ «Պատիպումը ընդճիշտ»:

Այդ թղթաղանակներում անվաստության եւ ներքին գործերի նախարարությունների գործակալների դեմքերն են: Միացյալ նախարարության վերլուծական ծառայության ղեկավար Շոքա Ուսիպաւիլին ասում է, որ 1990-ից խորհրդային ղեկավարները Վրաստանում ուներ 23 հազար գործակալ, որոնց մեծ մասը դեռ ողջ է: Բոլոր գործակալների դեմքերի ոչ ուսուսակող ղեկավարները, եւ այդ գործակալներից քաղաքը այսօր ապահովում են թղթաղանակներում:

Այո, Ռուսաստանը թեմային է, բայց Վրաստանում ոչ մեկն ավելորդ ջանք չի թափում այդ բանը ընդգծելու համար: Առանց այդ էլ ամեն բան դարձ է, եւ Ռուսաստանն էլ չի թափում իր թեմային: Վրաստանում այլեւս չի ապահովվում ֆառոգական մեմեմո, որը ֆալսեթների զվուկն էր մտնում, թե ով է մեր հյուսիսային մեծ հարեւանը եւ ինչպիսի վերաբերմունք ունի մեր նկատմամբ:

Ռուսաստանի համար: Գործակալական այդ ցանցը Ռուսաստանը հասկանալիս արդարուպես օգտագործեց 90-ականների առաջին կեսին: Վրացական հասնուկ ծառայությունները կարողացան վերահասկալու այդ գործակալների մի մասին, բայց նրանց առ չեն վստահում, քանի որ բոլոր հիմքերը կան ենթադրելու, որ նրանք զուգահեռ ապահովում են Ռուսաստանի համար: Վրաստանի անվաստության եւ ներքին գործերի միավորված նախարարությունում մինչ օրս գործում է խորհրդային ժառանգությունը մեմեմոն եւ հաստատունը: Իհարկե, համաձայն ուրի՝ գործակալական «գործերը» ղեկավարվում են անձանկեւ եւ երբեք ոչ մի ձեւով չեն զարգանալու: Նախարարության վերլուծական ծառայության ղեկավարի խոսքում է թե Պաղարային դարձ գաղաքացիներն ուսուսակող ընդունի, ապա նախարարությունը դարձաւ այդ բանն անել, եւ Վրաստանում կսկսվի գաղաքացիների: Դրան անհամբեր սղառնում եւ ղեկավարում է ֆալսեթների մի մեծ ցրանակ: Բայց առայժմ ոչ մի նշան չի հուսում, թե Պաղարային ցրանակում է մեմեմոն օրեմք գաղաքացիների մասին...

Ուսի՝ խորհրդային ցրանակ գործակալական ցանցը ռուսական հեւս է, որը կարելի է գուցե քաղաքը, բայց անհնար է սեւել սեփական աչքով: Սակայն կա եւ մեկ հաստատություն, որեւէ ըստ բազմաթիվ վրացի մասկողականների եւ

վերլուծաբանների, ռուսական (խորհրդային, կայսերական) ազդեցությունը առ ավելի ցայտուն է երեւում: Դա Վրացական ուղղափառ եկեղեցին է, իսկ ավելի ճիշտ՝ հոգեւորականության մի մասը եւ բազմաթիվ կրոնական հրահարություններ, որոնք վրացի միայն վերջուս է հանվել «Պատիպումը է համայն Վրաստանի Կաթողիկոս-Պատիպումը օրեմք» գրիքը:

Այդ հրահարականների, իսկ հաճախ էլ ապահովվել մամուլի միջոցով, հոգեւորականության հիւստակալման մասը եւ նրանց օժանդակությունը վալելու ապահովել անձինք (այդ թվում՝ զանազան հաստակական կազմակերպությունների անդամներ), հաստատու-

թյան վրին եւ փաթաթում ազատականության եւ իրենց կողմից սուբյեկտիվորեն մեկնաբանվող ուղղափառության անհամայնակողական գաղափարը: Օրինակ՝ արուսակ հայտարարություններ են հնչում, թե իրավապառական կազմակերպությունները սասանում են Վրացական ուղղափառ եկեղեցու հիմքերը եւ ղեկավարում են ոչ միայն նա, այլեւ առաջադառնակ ամեն ճեմարիս զարգային բանի հետ, որ Վրաստանում մարդասիրական առաքելությանը ապահովում կրոնական կազմակերպությունները գառն մորթի հազած գայլեր են, որ արսասաններից երկիր են թափանցում հակաեկեղեցական, հակակրոնական եւ հակա-դեմոկրատիկ աղանդներ, եւ որ դեմքերը, ու-ժային կառույցների եւ գաղափարախոսության օգնությամբ, մեք է դառնում ժողովրդին երկրորդի, երկրորդային եւ մեթոդիկայի միացյալ Նահանգների վնասակար ազդեցությունից: Եկեղեցու հոգաբար ղեկավարը մեկը «Ախալի վերսի» թեմին հայտարարեց, թե Ջիլզեւ Բեքեղեցին նախ ֆանդե խորհրդային Միությունը, իսկ հիմա ձեւ է գարկել ուղղափառությանը: Աստվածաբան Նոդար Լադարիան խոսում է Վրացական ուղղափառ եկեղեցու՝ մեկնաբանալու ճգնման եւ նրա մեք անհասնելու ճգնումը ազգայնական հակաբնի մասին, որն ասիճանաբար նրա միջոց վանում է ֆառոգը եւ կրոնական դիսկուսը: Թվում է, թե դա ղեկավարն է, բայց վրացական եկեղեցում անկա ման միտումները քաղաքը քաղաքում են Ռուս ուղղափառ եկեղեցու ազդեցությամբ: 2-3 տարի առաջ Մոսկովյան ղեկավարությունը ներկայացրեց մեք ուղղափառ կրոնական վստահների ցուցակը: Այդ դասակարգումը սկեք դառնում փաստաթղթի տեւ: Դամային դրա՝ Ռուսաստանին սղառնալու հիմնական վստահ գալիս է կաթոլիկության կողմից, որին հաջողում են բողոքականությունը, ոչ ավանդական կրոնները, աղանդները եւ անձանկեղեցում իսլամական արմատականությունը:

Եկեղեցում տեղ ցած մեկնաբան եւ ազգայնական միտումների ազդեցությունը հաստատույան վրա հասկալու դրսեւորվեցին Եւրոյունիայի մեք մի վերջին ցրանակը, երբ Թիբիսիում հրաժարվեցին սոտրալում միջոցաւակալ ղեկավարի վստահների հետ: Դասում այդ փաստաթուղթը սոտրալում համար Թիբիսի ժամանեք արեմիսկողոս ժամաւ Լուի Տոտան, Սուր Լեոնի արսասանայան երկրների հետ կաթի զոնկ ֆառոգարը, փաստում՝ Վստահների արսահին գործերի նախարարը: Այս համաձայնագիրը մեք է որեւէ կաթոլիկ եկեղեցու իրավաբանական կարգալի-ճակը Վրաստանում: Արեմիսկողոսի ժամանումից առաջ Պատիպումները հանդես եկալ հայտարարությամբ այն մասին, որ վրացական կաթոլիկությունը մսալիք է Վստահների հետ կեւել «գաղաքացիականություն», որը կհանգեցնի Վրաստանում Վստահների ազդեցությունից ուսեղացման: Իսկ կաթոլիկությունից Իլիա II-ը հասնուկ ասուլիսի ժամանակ հայտարարեք, որ «ուղղափառ Վրաստանի եւ Վստահների միջեւ միջոցաւակալ համաձայնությունն անցանկալի է: Այն բազմաթիվ լուք խնդիրներ լինի Վրաստանի կառավարության համար»:

Այս իրադարձություններից նրա տարի առաջ, Վրաստան Քոտնի ղեկավար այցելության ժամանակ, բազմաթիվ ուղղափառ եկեղեցականներ զոտագրին հոտին՝ խոսալիք ղեկավարի ֆառոգին մասնակցելուց, քանի որ դա մեք մեք կլինի:

Կարելի է հիշել, որ ավելի վաղ Քոտնի ղեկավար Վրաստան այցելության դեմ ելույթ ունեցալ հեք Ռուս ուղղափառ եկեղեցին: Քանը միայն կաթոլիկության հետ հարաբերությունը չէ: Նոր իրողությունների նկատմամբ վրացական եկեղեցու հոգաբար ղեկավարը վերաբերմունքի մեք հաճախ կարելի է նկատել հեք ռուսական հետ: Կուլեք եկեղեցու, կուլեք հասնուկ ծա-

ռայությունների:

Կոտնի նկատմամբ ման վերաբերմունքի օրինակ եւ եւ երկու իրադարձություններ, որոնք տեղի ունեցան Մոսկովյան եւ Թիբիսիում: Եիք է, ղեկավար Մոսկովյան տեղի ունեցալ երկու տարի առաջ, բայց արձագանքներ լսվում են մինչեւ օրս: Նկատի ունեմ Յոտի Սամոդոտովի կազմակերպած «Ջոուլագեւ, կրոն է» ցուցահանդեսը, որը քաղաքաւուս արին վեք «Վիրավորված ուղղափառ հայրենասերներ»: Նրանցից երկուսի դեմ նույնիսկ րեւակալ գործ քաղաքացիք իր՝ Սամոդոտովի դեմ, որն իրեւ թե այդ ցուցահանդեսով վիրավորել էր հակասացյալների զգացումները եւ նույնիսկ կրոնական եւ ազգամիջայն սարաձայնությունների բողոքները: Ռուս ուղղափառ եկեղեցին այդ ցուցահանդեսը զննախնամ որդեւ ուղղափառ: Եւ դասարանը Սամոդոտովին մեքալու ճանաչեք:

Այս տարի մարտի 31-ին Թիբիսիի ղեկավար ղեկավարումն քաղաքը բազմեք մեք ղեկավարության արկեսի «Ճաւ բուրի համար» ցուցահանդեսը, որը մեք է տեւ մի ժառանգ: Գեղեցականներից մեկի՝ Թոնիկե Յարոնի, ապահասեմը հեք քաղաքում օրը հարուցեք մի խումբ այցելուների բարկությունը: Որոքեւ հոգաբար ժեւարանի ռասնողները ներկայացրեք երեստարդները հայտարարեցին, որ Յարոնի ապահասեմը վիրավորում է նրանց կրոնական զգացումները: Թանգարանի ղեկավարությունը փակեք տեւ, եւ միջալեք ճեւակողիկեք փողոք: Այստեւ կոչվալ տեւիւնալիսները զիւնկալ էին մահակներով, դանակներով եւ ուրիք սաղը զեմնուլ: Դառաբերությունների վրազման ժամանակ տեւ մի ֆանի երեստարդ: Դառոք օրը ղեկավարի ղեկավարությունը, առանց լրացուցիչ քաղաքալությունների, փակեք ցուցահանդեսը: Թանգարանի ապահասեմից մեկի խոսքով՝ ցուցահանդեսը փակեցին «կրոնական ոչ կողակողություն» դառնալու մասին, թեեւ այդպեւ էլ չկարողացան իրավաբանների փաստարկել այդ որոշումը: Ինչ վերաբերում է դեմքային միջամտությանը, ապա նկարիչների օգտին հանդես եկալ միայն Վրաստանի ժողովրդական դասարանը (Վրաստանի մարտի ղեկավարների ղեկավարությամբ, որը հայտարարեք, որ խախտել է սահմանադրությանը երեստարդ կարծիքների արսահայտության ազատությունը, սեղծագործական ուղղափառ ազատության եւ գեղարվեստական սեղծագործությունների սարաձայն իրավունքը: Ժողովրդական դասարանը եղալուց, որ այդ դեմքով մեք է հետալուի դասալազությունը, բայց ման բան տեղի չուներգալ:

Ոչ միայն հետի, այլեւ Ռուսաստանի դեմք առ ավելի քաղաքային եւ ծանակուր ապագուցներ կարելի է զեմնել Արեւալայում եւ Դարավային Օսիայում: Եիք է, նախկին խորհրդային իմունալարությունների դառնալով Վրաստանը առ է իզուր ջանք թափել, հիմնականում, սեփական իշխանությունների ամիսի եւ հանցագործ ֆալսեթների մասնառոկ, այրուսանդերք, հակամարտությունները մնում են չուեւկալ Ռուսաստանի «Շոտիկ»: խորհրդային սասանալու համար հեք Մոսկովյան գնում արիւսալակալ եւ օտակալ առաջնորդները: Դեք Մոսկովյան է անարմոգում Վրաստանի նկատմամբ նրանց դիրքերը: Այսօր Ռուսաստանը Վրաստանի սարաձային միավորման ճանաղարհին ընկած ամենամեք խոչընդոտն է:

Ռուսական եւ մեկ հետք Վրաստանի կառավարությունը սկեք մարել բողոքով վերջուս: Զսանդերդը դարի 70-ական թվականներից ի վեր երկրի ոչ վրացական դրողներում գործնականում դառարեցին սովորել վրացերեն լեզուն: Տասնյակ հազարավոր հայեր, արքեպեմցիներ եւ հոլներ կրթություն էին սասանում ռուսերեն լեզուով: Իսկ Եւրոյունիայի կառավարման ցրանակում իշխանությունն առախարակ մոռացալ կրթության մասին:

Իրականում, ազգային փոխամասնությունների ավազ սերնդի ներկայացուցիչների հետ այսօր կարելի է եկիլ միայն ռուսերենով, իսկ ավելի երեստարդ սեմունը հասկանում է միայն մայրենի լեզուն: Այդ փոխամասնությունները ինքեղալ չեն ոչ վրացական դեմքալակ սեկտորի, ոչ ֆալսեթական սարաձայնությունը: Այս ֆանի ամիս առաջ Վրաստանի կրթության նախարարությունը սկեք նոր ծրագիր. «Մոլագան սկսվում է այսօր», որի նույնակալ այն է, որ ազգային փոխամասնություններով քնակեցվալ ցրանակներում սովորեն վրացերեն լեզուն եւ վրացերեն լեզուով՝ արքեւ առակալներ: Ընդ որում՝ հաճախ վրացերեն լեզուի ուսուցիչներն իրենք ռուսացան իրենք արքեւաներեն եւ հայերեն լեզուները:

ԱՇՈՏ ՉԱՐԵԳԻՆՅԱՆ

«Դելտոյ էֆուրես» շաբաթաթերթ (Հայաստան)

Ա էֆուր

Վարդիսի լուսանկարում է այսօր կոչված միջին սերնդին, որի ներկայացուցիչները հասույ կարեւորություն են տալիս ռուսական գործունի ամրապնդմանը: Դա դժվար չէ բացատրել. նրանց գիտակցական երիտասարդությունն անցել է հենց ռուս գործընկերների հետ սերս համագործակցության ժամանակաերջանում: Նրանք գնահատում են դա եւ չեն ցանկանում հրաժարվել դրանից:

- Ես արդեն 50 տարեկան եմ եւ նույնիսկ զուտ հոգեբանորեն համարում եմ, որ մեծ բարունակում եմ մնալ միասնական ամբողջություն, - ասում է Արմեն Բաբայանը, որը ղեկավարում է կաթնամթերքներ արտադրող «Նորմա-կաթ» ֆիրման եւ սնկեր անցնող «Ա. Բաբայան» անհատական ձեռնարկությունը: - Հավանաբար մեր սերնդին այդպես էլ չի հաջողվի Ռուսաստանը ընկալել որդես միայն հարեւանի: Սկզբում ես զբաղվում էի գիտությամբ եւ շատ լավ հիշում եմ, որ ամբողջ գիտական գրականությունը մեզ մոտ գալիս էր Ռուսաստանից: Այդ ժամանակից լավ կաղեր են դառնում, թե ինչպես կարողանայի, առանց ռուս մասնագետների փորձն օգտագործելու, հասնել այս արդյունքներին: Մեր երկու մասնավոր ձեռնարկությունն էլ ստեղծել են Ռուսաստանից ստացված սվայների հիման վրա: Անցյալ տարի նույնպես ես մեկնեցի Մոսկվայի սնկարտիստության դպրոց եւ յուրաքանչյուր սնկերի անցման ժամանակակից տեխնոլոգիաները: Հավաստում եմ ձեզ, ինչ ընդունեցին այնպես, ինչպես այն ժամանակ, երբ մեծ աղբյուր էին նույն երկրում:

Առհասարակ գիտությունը եղել է մնում է այն ուղղություններից մեկը, որտեղ համա-

Այդուհանդերձ, Հայաստանում Ռուսաստանի ազդեցության չափի վերաբերյալ մեկնաբանություններում եւ բարեկամական զրույցներում ի հայտ են եկել կասկածի նոսաներ. ինչ-որ բան լուրջ ասում է: Դժվար է ասել, թե ում մեղքով, բայց ներկա մակարդակը ակնհայտորեն այն չէ, ինչ կարող էր լինել:

Տեղ շարունակում անսովորական ծանրակեղծ արդյունքներ է տալիս: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների Ակադեմիայի ֆիզիկական հետազոտությունների ինստիտուտի առաջատար տեսաբաններից մեկի՝ Գայանե Գրիգորյանի խոսքերով՝ ռուսական գիտությունը երբեք չի զիջել ամերիկյան կամ արեւմտեվրոպականին, որի շնորհիվ հայ գիտնականները նույնպես ունենին ամենահրատա Եւ հետախուզողները: «Այսօր Ռուսաստանում գիտությունը ոտի է կանգնում, լուրջ ֆինանսավորում է ստանում, - ասում է նա, - իսկ մեծ, ցավով, ավելի ու ավելի են վերածվում խուլ գավառի»:

Անվճար իրավաբանական խորհրդասվություններ ինտերնետում
«Կովկասի լրագրողների ցանցում» (www.caucasusjournalists.net) Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի լրագրողների եւ հրատարակիչների համար սկսել է գործել անվճար իրավաբանական խորհրդասվությունների ծառայություն, որը հնարավորություն է ընձեռում հարեւան երկրներում գործող օրենսդրություններին ծանոթանալու եւ այդ երկրների մասին ճշգրտված տեղեկատվություն ստանալու համար:
Հավելյալ տեղեկությունների համար կարող եմ դիմել՝ «Ռեզոնանս» հետազոտական կենտրոն:
Գեո. 58 02 19:
regioncenter@arminco.com
info@caucasusjournalists.net

Արդյո՞ք ձի՞՞ս է Սոլժենիցինը

Մինչ րեակական գործիչները բարձր ամբիոններից Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ կառուցելու ընդարձակելու եւ ամրապնդելու լուսնաբանականություն են հայտնում, հասարակ փառաբանությունները համարում են, որ այդ լուսնաբանականությունն առայժմ ամբողջովին չի իրականացվում: Ավելին՝ անցյալից իրենց ստանված են նրանց դիրքերը, ովքեր Ռուսաստանին առաջին տեղն են տալիս: Իսկ ռուսերեն լեզուն ակտիվորեն դուրս է մղվում «ազգամիջյան սփռման» մեկ այլ լեզվի՝ անգլերենի, կողմից:

Այդ բանը շատ լավ երեւում է Երեւանի փողոցներում: Այսօր այստեղ համարյա չես տեսնի ռուսերեն գրություններ ու ցուցանակներ, մեծամասնությունը հայերեն է անգլերեն լեզվով են: Այդ լեզուները լավ չիմացող հյուրերի համար սկզբում դժվար է լինում կողմնորոշվել մայրաքաղաքում: Ճիշտ է, Հայաստանի հյուպիսում, որտեղ ավանդաբար ռուսական ազդեցությունը ուժեղ է եղել, հաճախ կարելի է տեսնել ռուսերեն մակագրություններ...

Այդուհանդերձ, Հայաստանում Ռուսաստանի ազդեցության չափի վերաբերյալ մեկնաբանություններում եւ բարեկամական զրույցներում ի հայտ են եկել կասկածի նոսաներ. ինչ-որ բան լուրջ ասում է: Դժվար է ասել, թե ում մեղքով, բայց ներկա մակարդակը ակնհայտորեն այն չէ, ինչ կարող էր լինել: Ակադեմիկոս Ռուբեն Մխչյանը կարծում է, որ զգալի չափով այդ բանը կատարվում է ռուսական կողմի մեղքով:

- Մեծ չափից ավելի շատ են իդեալականացրել Ռուսաստանին, հիմա էլ ենք իդեալականացնում, - ասում է նա, - բայց իրականում այն բոլորովին այնպիսին չէ, ինչպիսին կցանկանայինք տեսնել նրան: Ռուսաստանի մեջ անհասկանալի ձեւով համաճեղվում են եւ առաջընթացը, եւ դիկտատուրան: Չեմ ուզում լուրջել, թե հիմա Կրեմլում հիմարներ են նստած: Ճիշտ հակառակը: Բայց եւ այնպես, սխալը սխալի էստիպ են կատարում: Համաձայն եմ Սոլժենիցինի մի գաղափարի հետ. ավելի լավ կլինի, եթե Ռուսաստանը հրաժարվի որոշ սարածներից, որոնք նա այսօր լուրջում է արշավել դեպի մի փչ սեղմվի, բայց փոխարենը վերախմբավորվի եւ մեկընդմիջ վերջ տա սարածային եւ ազգային ստեղծագործություններին: Դրանով իսկ Ռուսաստանի տրամադրության թակ մնացած սարածից կղաղմա անխոցելի: Կարծում եմ, այստեղ ինչ-որ աջոհումով բան կա:

Ամբողջության դաշտ

Այսօր Հայաստանում ռուսերեն լեզվով 7-8 թերթ է հրատարակվում: Թվում է, թե փչ չէ, մանավանդ՝ տղամանակի մի մասն էլ ուղարկվում է Ռուսաստան: Բայց դրանց մեջ չկան օրաթերթեր: Դրա փոխարեն, ռուսերեն լեզվով, FM դիալոգով մեծապես հետաճակվում է մի փանի ռադիոկայան (Ճիշտ է, նրանց որակը միշտ բարձր չէ), կարելի է լսել «Մայակ»: Հեռուստատեսությանը Հայաստանում ավանդաբար նախադասություն են տալիս ՕՊՏ-ին եւ ՐՕՇՆԻԱ-ին, «ափսոս» ունեցողները կարող են որսալ նաեւ HTB: Վերջերս բավական ժողովրդականություն են վայելում «Կոլտուրա» հեռուստատեսությունը եւ «Միր» ալիքը: Պարբերաբար ինտերնետից օգտվելու հնարավորություն ունեցողները մայրում են նաեւ հի-ժեսաված ՉԼՄ-ների ինտերնետային կայքերը: Բացի այդ, շատ օգտվողներ այցելում են նաեւ «Ռուտ», «Սեզոնայ», «Գրանի» թերթերի եւ «Էխո Մոսկվա» ռադիոկայանի էջերը: Մամուլի սարածման գործակալության սվայների համաձայն՝ նորից սկսել է աճել ռուսական թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունների քանակը:

Այնպես որ Հայաստանում Ռուսաստանի տեղեկատվական դիրքերը կարելի է համարել բավական ամուր: Անգամ եթե հաշվի առնենք անհամար սերիալները, որոնք մուրեխի նման հեղեղել են թե՛ ռուսական, թե՛ հայկական հեռուստատեսությունը:

Հակառակ ամեն ինչի, Ռուսաստանի ներկայությունը Հայաստանի կյանքում շարունակվում է: Ինչպես եւ ի՞նչ ուղղությամբ կարճաժամկետային աղաղակային հավասարադատ կախված է թե՛ Ռուսաստանից, թե՛ մեզանից:

ՇԱՏԻԿԱ ԴԱԴԱՆՈՎԱ

«Էֆուրես» թերթ (Ադրբեջան)

Բ էֆու

Գրադարանում լուսնավոր գրականության 80%-ը ռուսերեն լեզվով է: «Առանց ռուսերենի իմացության, հանրապետությունում անհնար է արդյունավետ գիտական գործունեություն, անհնար է դառնում եւ փառաբանել ինտերնետային կապի առաջընթացը, թիվերի, մանկավարժների եւ ստեղծագործական մեթոդականության որակավորումը»,- համոզված է Գաֆուրովան: Չոքեթ է մոռանալ նաեւ որ այսօր Ռուսաստանում աշխատում է Ադրբեջանի ավելի քան երկու միլիոն փառաբան: Այնպես է, որ Ռուսաստանում այդ մարդկանց աշխատանքային եւ սոցիալական աղաղակային համար ռուսերենի իմացությունը կենսական անհրաժեշտություն է:

Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանում երեւի ռուսերենի աշխատանքին, ապա դրական օրինակ է հստայինսկի քաղաքի Նիկիտինի անվան կոլեկտիվությունը: Այստեղ կողմնորոշված աղաղակային են 3 հազար ռուս, 500 լեզգի, 270 ադրբեջանցի: Ամեն տարի կոլեկտիվությունը միջինում ստանում է 10 հազար տոննա ցորեն, 460 տոննա միս, 3 հազար տոննա խաղող: Կոլեկտիվության նախագահ Նիկոլայ Միննիկովը հենց այս ամենով է բացատրում, թե

Ադրբեջանին ձեռնու չէ արգելակել կամ զստել ռուսերեն լեզվի ազդեցությունը՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ներկայիս մեծ մասը ռուսական կրթություն ունի, իսկ այժմ Ռուսաստանում աղաղակ է մոտ երկու միլիոն ադրբեջանցի: Ռուսների ցանկությունն է, որ ռուսերենը դառնա Ադրբեջանի երկրորդ լուսնական լեզուն:

Ինչու մարդիկ չեն հեռանում, այլ վերադառնում են դեռ մի այն հողը, որտեղ ավելի քան երեք դար աղաղակ են ռուսերեն:

ԴԱՎԻՐ ԴԱՅՉԱՅԵ

«Ազատություն» ռադիոկայան (Վրաստան)

Գ էֆու

Վրաստանի ներկա իրադրության տարբեր դրսևորումների մեջ կարելի է անվերջ ինչ-որ բաներ գտնել եւ Ռուսաստանի հետ զուգահեռներ անցկացնել: Ուզես թե՛ չուզես՝ ասելի է զարնում այն, որ վրացական երաժշտա-

(զուգե լուսնաղայն այն է, որ ուրիշ աստղեր մեզ մոտ չեն էլ գալիս): Միեւնույն ժամանակ, այստեղ սիրում եւ զանգվածաբար այցելում են տեղական արտադրության ցածրակարգ «աստղեր» համերգները:

Վրաստանի իշխանությունը, Ռուսաստանի նմանությամբ, վարժեցնում է հեռուստատեսային մեդիան, թեւեւ մամուլի հետ նման բան դեռ չի անում: Էլ չեն խոսում չիմուկների կոռուպցիոնականության մասին. տարբերությունն այստեղ հավանաբար մասշտաբի մեջ է՝ Վրաստանը փոքր է, Ռուսաստանը՝ մեծ: Դասախաղության եւ գործադիր իշխանության նկատմամբ լուրջ դատարան, որը, նոսարիտի նման, հաստատում է մեղադրողների դատախազները, գործում է թե՛ այստեղ, թե՛ այնտեղ: Ճիշտ է, Վրաստանում արդեն ուղղակիվում է դասական նոր բարեփոխության արդյունքները: Հասարակության մեջ այնպիսի մարդկանց գերակշռությունը, որոնք ստատում են, թե կառավարությունը երբ կլուծի իրենց խնդիրները, կկերակրի եւ կհագցնի՝ նույնպես ընդհանուր է մեզ համար: Բայց դա, հավանաբար, ընդհանուր կոմունիստական ժառանգություն է:

Բայց չէ որ այդ կոմունիզմը նույնպես Վրաստանի վզին փաթաթեց Ռուսաստանը...

Վերջապես, ամեն ոք հասկանում է, որ շեռանելի աղաղակային Ռուսաստանը կմնա մեր հարեւանը: Այդ լուսնաղայն, Վրաստանում դժվար է, նույնիսկ անհնար, միայն ասել Ռուսաստանին:

կան ղողմ-մեակոպը, փոքր ինչ ուռացած, նմանակում է այն, ինչ կատարվում է Ռուսաստանում: Թրիխիտում ոչ մեկին չեն դիմավորում այնպիսի լեվի-լեցուն դալիժներով, ինչպես ռուսական ղողմ-աստղերին

«Կովկասի լրագրողների ցանց» Այցելուք

Հետախուզող լրագրողների «Ռեզոնանս» հետազոտական կենտրոնը (Հայաստան), խաղաղության, ժողովրդավարության եւ զարգացման Կովկասյան ինստիտուտը (Վրաստան) եւ Լրագրողների իրավունքների դաշտային կոմիտեին (Ադրբեջան) 2002 թվականին Եվրասիա հիմնադրամի Հարավային Կովկասում համագործակցության (Sinergy) ծրագրի աջակցությամբ ստեղծեցին «Կովկասի լրագրողների ցանց» ինտերնետային կայքը (www.caucasusjournalists.net): Այն գործում է սարածաբանների երեք երկրների լրագրողների եւ սարածաբանային թեմաներով հետախուզող հրատարակիչների համար:

- Ցանցում կազմակերպվում են՝
- օնլայն հարցազրույցներ հարեւան երկրների գործիչների հետ սարածաբանի լրագրողների համար եւ նրանց հայտնով,
 - սարածաբանային ինտերնետ-կոնֆերանսներ երեք երկրների փառաբանների եւ վերլուծաբանների մասնակցությամբ,
 - հրատարակիչների եւ լրագրողների առաջարկությունների ու լուսնավորների «սարածաբանային տեղեկատվական ցուկան»,
 - «Հարավային Կովկաս. սարածաբանային վերլուծական ամսագիր» թողարկումները: Բոլոր նյութերը տեղ են գտնում Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի ՉԼՄ-ներում, մասշտաբ են նաեւ ցանցի այցելուներին:

Արշակունյի

Կարդալով Շառլ Ազնավուրի «Անցած օրեր» գիրքը

Վերջերս մեր երկրում մշակութային անչափ կարևոր իրադարձություն արձանագրվեց: «Ներկայացվեց» Շառլ Ազնավուրի «Անցած օրեր» (հուլիս) գրքի հայերեն թարգմանությունը: Որոշագի «Ներկայացումը» մեծ աղմուկ առաջացրեց, հեռուստատեսությունը մի քանի օր անընդմեջ ցուցաբերեց ավելի զովագրում էր, որ գիրքը գնան ամեն ով իրավունք է հնարավորություն կունենա անձամբ մեծ Ազնավուրի մակագրությամբ հասնելու ունենալ: Բայց «Համահայկական երիտասարդական հիմնադրամ» անվանումը կրող կազմակերպությունն ամեն ինչ արեց, որ ոչ ոք էլ մակագրված գիր չստանա: Ավելի ճիշտ, 20 մարտ ստացավ, որը համարվեց 77 մշակույթի նախարարության վերջին 3 արված ամենամեծ ձեռնարկը: Ամեն ինչ արվեց, որ Շառլ Ազնավուրը զարմացած ու դժգոհ մնա գրքի այսօրվա «Ներկայացումից»:



որն էր, ինչ է՞նա, լրիվ սեփական, փակվել էր սենյակում ու հրաժարվում էր դուրս գալ, որեւէ բան ունեւ ու խմել: Այդ երկու օրվա ընթացքում «Վերսալ» իր դռները չէր բացում: Երրորդ օրն էլ չէր բացում վերջապես հայտնվեց լուսնոսի ֆայլով: Նա իր ձեռքով մազերը կտրել էր, կարճ, ցանկարճ, ասես ժամանա դ՛Արկը լինեք խարույկի վրա...»: Այդպես հնչում է «Հիմն սիրո մասին» երգը: Դա երգ չէր, աղոթք էր հավերժական սիրո: Գրքի անչափ հետաքրքիր և հասկանալի կարեւոր է համարել «Պատերազմ» հատվածը, որն իր ողորմ մասին է, որդի, որ մահացավ ֆանտիզիկ սարեկան հասակում...

Ընդհանրապես, Շառլ Ազնավուրի ամբողջ ճանապարհը անվերջանալի դաժան կորուստների ճանապարհ էր ասես: Սակայն այս կորուստները ոչ թե ձկն էն մահ, նվաստացրել, խեղճացրել, այլ մղել են նոր ոգևորումների: Նա գիտի, լավ գիտի իր արժեքը: Նա արժեք էր ամբողջ փայլով, ծնված խաղալու համար: Տվե՛ք նրան թեկուզ արհեստի ու ցույց մի բան է ստեղծ, թե ինչ կանի:

Անչափ հետաքրքիր են Հայաստանի նկարված հասկանքները, որոնք անտառային երանգներ են բացում մեր առջե: Կարող է մեծ, թեև այն գինը (5-6 հազար դրամ), որով վաճառվում է գիրքը, ցանց-ցանցի համար բարձր կլինի:

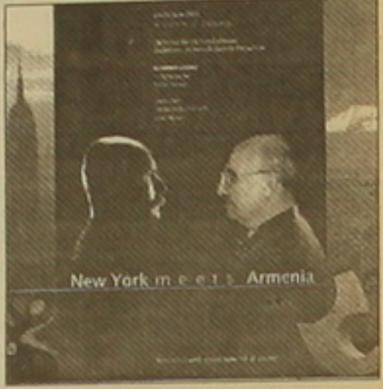
«Չեմ ցանկանում գրել անցած ուղու լավ ու վատ դասերը կամ էլ մասնավոր կյանքի մանրամասները վերիիցով երգի հուշեր», գրված է գրքի վերջաբանում: Մեկի դրել էի մի ֆանի լուսնոսի մեկ կայացումը մանկությունս, դժվարին սկիզբներ կամ այն կանանց, որոնց հանդիպել են կյանքում, իսկ գրքի հիմնական մասը նվիրել անսովոր, ծիծաղելի, երբեմն էլ դրամատիկ այն դասերին, որոնց գլխավոր հերոսը լուսնոսի չէ, որ ես եմ եղել:

Եվ ինչ... Ասեմ, որ Շառլ Ազնավուրի գիրքը կա, տղազրական, առավել եւ՛ մերկայացման հավակնություններ: Ամեն դեպքում, այս գրքի շնորհիվ ցան բան ենք իմանում մեր մեծ հայրենակցի մասին: Թեև տպաստիվներ ցան ավելին էին: Հավանաբար հիասթափությունը ծնվեց գրքի անհաղանդ ու աղաճող «Ներկայացման» լուսնոսի: Համոզված եմ, որ ինքը մեծ Ազնավուրը ցան ավելի համես կգործեր:

ՍԵՐԳԵՅ ԳՐԱՅԵՆ

«Մեր աշխատանքները լրացնում են միմյանց ու կամուրջ են հայաստանի եւ Նյու Յորքի միջև»

«Ակադեմիա» լուսնոսի համարում երկ քաղաք «Նյու Յորք-Հայաստան հանդիպում» ցուցահանդեսը, որ ներկայացվեցին նյույորքյանական Վազգեն Գալաթյանի եւ Երեանաբնակ ֆանդակագործ, նկարիչ Գեորգ Դասարյանի աշխատանքները: Մինչ ցուցահանդեսը «Ազգ» առանձին զույգեց նրանց հետ ներկայացված աշխատանքների մասին:



Մշակույթի այս երկու գործիչները, որ նաեւ ընկեր-բարեկամներ են, մտադրեցին եւ այս գաղափարը եւ հույս ունեն, որ այն հայ արվեստագետներին հնարավորություն կստանա ներկայացնելու նյույորքյանական արվեստագետի ստեղծագործություններին, ինչու չէ նաեւ նյույորքցիներին՝ ծանոթանալու Գեորգ Դասարյանի աշխատանքներին (մախատեսվում է նույն ցուցահանդեսը ներկայացնել նաեւ Նյու Յորքում): Այնուհետև որ լուսնոսի չէ ցուցահանդեսի անվան ընթացքում՝ հաշի առնելով նաեւ այն, որ որս Գալաթյանի խոստովան, իրենց երկու աշխատանքները լրացնում են միմյանց եւ կամուրջ են հայաստանի եւ Նյու Յորքի միջև:

Ջանդակագործ Գեորգ Դասարյանը ցուցահանդեսին ներկայացնում է ռու՛ք է ֆերգիս ֆարեհի ստեղծված 12 ֆանդակ՝ նուսակ ունենալով այդ ֆարեհ ժամանակակից արվեստում ներկայացնել ուրիշ մտեցմամբ եւ արտահայտություններով: «Եր ես այստեղ առաջին անգամ տես ռու՛քը (մինչ Հայաստանում քնակվելը նա աղբ էր դրում), հիացա: Այն սովորական ֆար չէ ինձ համար, ես նրանում երկի ջերմություն տես», ցեց ֆանդակագործը: Նրա խոստովան, ռու՛քը միայն ցուցահանդեսի համար օգտագործվող ֆար չէ, «այդ ֆարեհ կարող են ժա-

մանակակից արվեստում օգտագործվել որդես նյութ»:

Ցուցահանդեսում մոտ 15 աշխատանք ներկայացնող նկարիչ Վազգեն Գալաթյանի համոզմամբ Հայաստանում գերակշռում են իմպրեսիոնիստական աշխատանքները, իսկ արտաքին գործեր կարծես թե չկան: Նկարիչ Գալաթյանը 35 տարի ուսումնասիրել է արվեստ ուսումնասիրելու ուսանելով դադիսի եւ բուրիսական վարդապետության Ջի գոնգ եւ այլ դպրոցներում, որոնք իրենց անմիջական արտացոլում են ունեցել նրա կյանքում: «Վերջին տարիներին արտաքին գործերը մակերեսային աղբյուրների արտահայտություն են, իսկ Վազգենի մոտ դրանք ավելի խորունկ են վառ են արտահայտված կյանքում», Գալաթյանի մասին ասաց որս Դասարյանը: Վազգեն Գալաթյանի խոստովան, իր մոտ ոչ մի կյանք անմիջապես չի ստացվում, ամեն մի գծագրի յուրաքանչյուր գծեր ստեղծվում է 6 ամսում: Դրանք աղբյուրներ են, հոգեկան հուզական վիճակ, որն արտահայտվում է նկարի կյանքում եւ որը հետեւում է խոր աղբյուրների:

ԳՐԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

«Լռելյայն ճիշ ընդդեմ չարի»

77 գեղագիտության ազգային կենտրոնի Գորիսի մասնաճյուղի ցուցահանդեսը մանկական ստեղծագործության թանգարանում, «Ոչ ահաբեկչությանը, ոչ ոտնաճործությանը» թեմայով էր: Առաջին իսկ տպաստով լուսնոսի «Մեծ երեխաներին այսչափ ցավ է տեսնել: Եվ զույգ օրինակ էր հրավիրվածներից մասնաշաղկապ Սեադա Չաֆարյանի դիտարկումը: «Ամեն այս, հիմարի, ջանասիրությամբ, լուսնոսի մակարդակով է արված ու ներկայացված, բայց արժեք երեխաների երեսակայության զույգերը սանել ահաբեկչության, դաժանության ծանր ու սխուր աշխարհը»: «Ազգ» հետ ունեցած զույգում կենտրոնի սեփական Մարտին Չաֆարյանը զույգ հիշյալ հարցի լուսնոսի: «Ոչ թե մեք երեխաներին թեմա առաջադրեցինք, այլ նրանք ինքնին հասունացրին ցուցահանդեսի գաղափարը: Տեսնել էր մեք, թե ցեղասպանության 90-րդ տարեկան օրերին երեխաներն ինչ էր փորձում էին անում: Հավանաբար անգամ մեք մեծերին զարմացնելու ու լքողներ խորհելու աղիք սալով:

Իսկ ինչ անդրադարձ ունեցավ մերկայան սեղանների 11-ը: Երեխաներին միտմանավոր, համարյա ամեն լուսնոսի սանում էին գորիսյան բնության ամենագոյնի ու

խաղաղ անկյունները, իսկ նրանք այդ անդրի մեք... զույգ երկնաբերների մեք միտման իմենաթիւ էին նկարում: Անկանակ է, երեխան այս անհանգիստ մոլորակի ամենագալուն կենդանի «մեխանիզմ» է, որը, իրողությանը մարտ սաղանգ օւմարած, արտացոլում է ամեն խիտ ու ցավ: Այս ցուցահանդեսը երեխաների լուսնոսի ճիշ է ընդդեմ չարի»: «Մեք իրականացրինք ընդամենը կուսակցական ու կերտ առած ատելիի ցուցահանդեսը», զույգին միջամեց նկարչության դասառու Դավիթ Մայստուրյանը:

1982 թվականից՝ լուսնոսի մական ամենամանր օրերին անգամ, երբեւ չի փակված մասնաճյուղ-կենտրոնը, որ հայրուստվոր սաներ եւ բազմաթիվ ցուցահանդեսներ է ունեցել, մայրաքաղաքից հեռու մեր ֆաղափում ցայտ էլ նկարչական (ինչ-որ նաեւ ֆանդակագործության, խեցեղագործության, սաեղագործության եւ այլն) ունակությունների ճիշ ուղղորդման ու զարգացման կայացած դպրոց է, առավաջյան՝ մայր հաստատության միջազգային բազում ցուցահանդեսներին մասնաճյուղի սաների աշխատանքների ներառումը:

ԼԵՆԱ ՏՈՒՄԵՓԵՆ, Գորիս

Ամեն մեկիս ազատությունն իր վանդակի չափով է

Հունիսի 1-ից մեկ ամիս ժամանակով Փարիզի ամենահեղինակավոր թատրոններից մեկի՝ «Դե Ջազ» թատրոնի բեմը սրամաղրվել է մեր հայրենակից Նարեկ Դուրյանին, որը ներկայացնում է իր հեղինակած «Շնորհակալություն, Ասկան» մոնոդրամային լուսնոսի:

...Մեկ ամիսով մի հայ տղա (անուան, գիտե՛ք Մեկ ամիս սուուաբանությունը) լիովին հոգնած ու զզված բոնասիրական երկի՝ Խորհրդային Միության բարեբեց, անցում է ժեսական սահմանը եւ աղասանում «դեմոկրատի» Ֆրանսիայի մայրաքաղաքում: Իհարկե, նա անչափ վառ հույսեր ունի: Սակայն լուսնոսի է, որ այստեղ Փարիզում ամեն ինչ չէ, որ երազային է: Փողոցում հայտնված հայ տղան ամեն աշխատանք անում է, մինչեւ լուսնոսի ցանցում: Բայց դա միայն ա-



թյունն իր վանդակի չափով է: Մինչեւ ներկայացումը Փարիզի փողոցներում այս ներկայացման համար սկսված զույգերն էին եղողրված, որոնք այսօր էլ դեռ կան: 18-րդ դարից գործող «Դե Ջազ» թատրոնը, որի բեմում հաջողությամբ հանդես են եկել ժերար Ֆիլիպը, Կոլյուրը, Գիբեդոսը, Լեոսեն, այժմ իր բեմը սրամաղրել է հայ արվեստագետին: Ի դեպ, ներկայացում անելու առաջարկն ստացվել է հենց թատրոնի ղեկավարության կողմից, որը հազվագյուտ փաստ է արտասահմանում գործող հայ արվեստագետների համար:

Ֆրանսիական հեղինակավոր «Մոնդ», «Ֆիգարո» եւ մյուս թերթերը, հեռուստատեսությունը մի ֆանի անգամ անդրադարձել են այս ներկայացմանը եւ այն բարձր են գնահատել: Հուսով ենք, որ ներկայացումից հետո «Ազգ» հնարավորություն կունենա առավել ընդգրկված լուսնոսի փայլուն հաջողության մասին:

Ս. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ



ԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Թեմայան մեկնության միության կենտրոնական վարչության որոշումը

Հայաստանի 2004 թվականին ստեղծված աշխատանքների «Վահան Թեմայան» մրցանակ հետեւյալ բնագավառներում.

1. Պեղարվեստական գրականություն
2. Երաժշտություն
3. Կերպարվեստ
4. Թատերական բեմադրություն
5. Պեղարվեստական լուսանկարչություն
6. Ճարտարապետություն
7. Ռադիոհեռուստասերություն
8. Հումանիտար գիտություններ

Նշելով, որ մրցանակներից յուրաքանչյուրին արժանացած անհատը կամ խումբը կստանա համադասարան դիմումը և դրանակալն իրավունք է ստանալ:

Մրցանակների հավակնելու իրավունք ունեն ստեղծագործողներ ինչպես Հայաստանից, այնպես էլ սփյուռքից:

Մրցանակի կարող են ներկայացվել 2004 թվականին ստեղծված աշխատանքներ:

Մրցույթին իրավունք ունեն գործեր ներկայացնել Հայաստանի ստեղծագործական միությունները, ՀՀ նախարարությունները, ՀՀ ՊԱ ակադեմիան, բուհերը, հասարակական կազմակերպությունները, հրատարակչությունները, զանգվածային լրատվական միջոցները, սփյուռքահայ կազմակերպությունները:

Մրցույթին չեն կարող աշխատանքներ ներկայացնել ՀՀ ՊԱ կենտրոնական վարչության և մրցանակներ ընդունող հանձնաժողովի անդամները:

Գործերը ընդունվում են ներկայացնող կազմակերպության ղեկավարի կողմից՝ հաստատված կնիքով:

Գործերը ընդունվում են հետեւյալ հասցեով՝ Երևան, Խանջյան 50, Թեմայան մեկնության միություն, մրցանակներ ընդունող հանձնաժողովին:

Գործերի ընդունման ժամկետը՝ 2005 թ. հունիսի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 1-ը:

Հայաստանի Թեմայան մեկնության «Վահան Թեմայան» մրցանակներ ընդունող հանձնաժողովի կանոնադրությունը

- «Վահան Թեմայան» մրցանակներ ընդունող հանձնաժողովը կազմվում է ՀՀ ՊԱ կենտրոնական վարչության որոշումով և գործում է ըստ հաստատված կանոնակարգի.
- հանձնաժողովը գործում է հասարակական հիմունքներով.
 - հանձնաժողովի գործունեությունը գործում է Հայաստանի և սփյուռքի մեկնության միության, գրական, գիտական դասում.
 - հայոց մեկնության և գիտական մեկնության միջև զարգացմանը նպաստելու և արվեստագետների խոստովանելու նպատակով սահմանված մրցանակները ընդունվում են այն ստեղծագործություններին, որոնք արտացոլում են հայրենական կյանքի գեղարվեստական դասերը, ցենսուրան ու հարստացում են հայրենի հողը, դրսևորում են հայրենի մտածողությունը, զարգացնում ու աշխատում են մայրենի և օտարերկրյան, արվեստի և հումանիտար գիտությունների միջև ընկած արժեքների համագործակցություն:
 - Պեղարվեստական բարձր գիտելիքների ղեկավարը պայման է բոլոր մրցանակների ընդունման համար:
 - Հանձնաժողովը ինքն է սահմանում իր ներքին աշխատանքային կարգը, նիստերի գումարումը և հարցադրականությունը:
 - Հանձնաժողովը մրցանակների արժանացած հեղինակներին (ստեղծագործությունների) ցանկը ներկայացնում է ՀՀ ՊԱ կենտրոնական վարչության հաստատման ոչ ու, ևս մինչև 2006 թ. հունվարի 15-ը:
 - Հանձնաժողովի նիստերն օրինական են, եթե նրա աշխատանքներին մասնակցում է հանձնաժողովի կազմի 2/3-ը:
 - Հանձնաժողովի եզրակացությունները, որով ամփոփվում են մրցույթի արդյունքները, կատարվում է փակ զարգերով:
 - Հանձնաժողովի որոշումները վավերական են, եթե հեղինակի (ստեղծագործության) օգտին կատարվել է հանձնաժողովի նիստին մասնակցողների ղեկավարի մեծամասնությունը:
- Մրցույթի արդյունքները կհաստատվեն ՀՀ ՊԱ կենտրոնական վարչության կողմից և կհրատարակվեն մամուլում 2005 թ. հունվարին:

ՎԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաստյուրական հայրենակցական միությունը 2005 թվականի ամռան ամիսներին կազմակերպելու է ոչխարա-նացույթներ Արևմտյան Հայաստան հետեւյալ երթուղով՝ Երզրում-Մուս-Վան-Բայազետ-Իզմիր-Կարս-Ամի... Վանում զսնվելու օրերին նախատեսված են այցելություններ Վանի թանգարան, Վանի բերդ, Արամես, Վարազակներ, ինչպես նաև Աղթամար կղզի:

Մանրամասնությունների համար դիմել մինչև 2005 թվականի հունիսի 30-ը, ամեն օր (բացի շաբաթ և կիրակի օրերից), ժամը 12:00-14:00 հետեւյալ հեռախոսահամարով՝ 52-95-83, ինչպես նաև էլեկտրոնային փոստով՝ vaspurakan-union@mail.ru

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ՎԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ԾԱՆՈԹՅԱԳԻՐ

Տարգելի «Լյուս» ԲԲԸ բաժնետեր

Տեղեկացնում ենք Ձեզ, որ 2005 թ. հունիսի 30-ին, ժամը 12:00 «Լյուս» ԲԲԸ ստանում (Վ. Երևան, Գասելյուի 2-րդ կողմ, 9 բնօր) տեղի կունենա ընկերության բաժնետերերի փոխանցման ընդհանուր ժողովը:

Ձեր ուսուցողական են ներկայացնում ընդհանուր ժողովում կենտրոնական օրակարգը

ՕՐՈՒՄԱՐԳ

1. Բաժնետերերի փոխանցման ընդհանուր ժողովի հանձնաժողովի անդամների ընտրություն
2. Ընկերության ֆինանսապահության գործունեության ստուգման նպատակով անդամների իրավաստները ամփոփելու հաստատում
3. Ընկերության 2004 թ. արևելյան ֆինանսապահության գործունեության արդյունքների վերաբերյալ վերստուգող հանձնաժողովի եզրակացության հաստատում
4. Ընկերության 2004 թ. արևելյան հավակնությունների, հավատարմագրական հավելվածի, ակտիվների և վճարների հավաքի, ակտիվների և վճարների բաշխման հաստատման մասին հարց
5. «Լյուս» ԲԲԸ խորհրդի անդամների ընտրություն:

Բաժնետերերի փոխանցման ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակի կազմման անտարբեր աշխատանք է 2005 թ. հունիսի 7-ը:

Բաժնետերերի փոխանցման ընդհանուր ժողովին մասնակցողների գրանցումը սկսվում է 2005 թ. հունիսի 30-ին, ժամը 11:30-ին:

Բաժնետերերը բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում կենտրոնական օրակարգի հարցերին վերաբերող տեղեկություններին և նյութերին կարող են ծանոթանալ՝ դիմելով 2005 թ. հունիսի 20-ից յուրաքանչյուր աշխատանքային օր, ժամը 11:00-15:00, Վ. Երևան, Գասելյուի 2-րդ կողմ, 9-րդ բնօր:

Տրամադրվող տեղեկությունների և նյութերի ցանկը հետեւյալ է՝

1. 2005 թ. հունիսի 30-ին բաժնետերերի փոխանցման ընդհանուր ժողովին առաջարկվող խորհրդի անդամների թեկնածուների ցուցակ:
2. Ընկերության 2004 թ. արևելյան հավակնությունները, հավատարմագրական հավելվածի:
3. Ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի 2004 թ. արևելյան ֆինանսապահության գործունեության ստուգման արդյունքների եզրակացություն:
4. «Մարտ-արտիս» ՄԴԸ ձևով «Լյուս» ԲԲԸ 2004 թ. արևելյան ֆինանսապահության գործունեության ստուգման արդյունքների եզրակացություն:
5. «Լյուս» ԲԲԸ 2005 թ. հունիսի 6-ին կայացած խորհրդի նիստի արձանագրություն:

«ԼՅՈՒՍ» ԲԲԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՀՀ կենտրոնական բանկը 14.06.2005թ. 19.00 ից սահմանում է արժույթի հետեւյալ հավակնությունների փոխարժեքները ու գնումն և վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արժույթ	Հավակնություն փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	455.81	451.30	460.40
EUR	1	ԵՎՐՈ	551.99	548.70	555.30
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	15.96	15.00	16.90

www.azg.am

ՎԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վկանդների հասուցումը երաժշտական հիմնադրամը հայաստանում է բաց մրցույթ սնտեսագետի և օգնականի բաժնու աշխատանքների համար

Տնտեսագետի հիմնական պարտականություններն են.

1. Տեղեկատվության և հավակնությունների ստուգում:
2. Հիմնադրամի աշխատանքներին վերաբերող վերլուծություններ:
3. Հասուցման աշխատանքների կազմակերպում:
4. Օժանդակություն առաջարկներին և վերստուգողներին (վերստուգող խմբին):
5. Հիմնադրամի գործառնությունով թայմանավորված այլ պարտականություններ:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն ֆաղաֆահները, ովքեր ունեն.

- Բարձրագույն կրթություն:
- Ֆինանսական օժանդակների, օրենսդրական դասերի լավ իմացություն:
- Արժեքների օժանդակի դիվերսի օրակարգում և աշխատանքային փորձ (ցանկալի է):
- Հայերեն, անգլերեն, ռուսերեն, գերմաներեն (ցանկալի է) լեզուների իմացություն:
- Համակարգչային գիտելիքներ:

Օգնականի հիմնական պարտականություններն են.

1. Գրասենյակի փաստաթղթաբանականության կազմակերպում:
2. Թարգմանությունների կատարում:
3. Հանրային իրազեկման աշխատանքների կազմակերպում և իրականացում:
4. Հիմնադրամի գործառնությունով թայմանավորված այլ պարտականություններ:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն ֆաղաֆահները, ովքեր ունեն.

- Բարձրագույն կրթություն:
- Ֆինանսական օժանդակների, օրենսդրական դասերի վերաբերյալ գիտելիքներ:
- Հայերեն, անգլերեն, ռուսերեն, գերմաներեն (ցանկալի է) լեզուների իմացություն:
- Համակարգչային գիտելիքներ:

Մրցույթին մասնակցելու ցանկացողները մինչև հունիսի 20-ը կարող են դիմել Վկանդների հասուցումը երաժշտական հիմնադրամ (Վ. Սարգսյան 6, ՀՀ կենտրոնական բանկի շենքում)՝ ներկայացնելով հետեւյալ փաստաթղթերը.

1. Իմ անձնական տվյալները (նույնպես):
2. Անձնագրի փանթոնը:
3. Սոցիալական ֆարձի փանթոնը:
4. Դիմումի և դիմումի միջոցով փանթոնները:
5. Զինգրքի փանթոնը (արական սեռի դիմումների համար):

Հեռախոսահամարներ՝ 583514, (ներքին) 2528, 0623:
Վկանդների հասուցումը երաժշտական հիմնադրամ

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահության նախարարության ՀՀ քաղաքացիական կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ քաղաքացիական կառավարման 07.09.03 թ. N 217-Ն և N 218-Ն որոշումների ղեկավարող համաձայն օժանդակում է ՀՀ կառավարման մարմիններին հարցի սեփականատեր Արտաշակ Դեմիրճյանին ներդրման կամ նպաստակալ տեղի մակերեսային քաղաքացիական օժանդակության 10.0 մլն ՀՀ դրամի քաղաքացիական օժանդակության նախագիծը: Արժեքները կերպարվեն չեն առաջարկում:

Քվեր օտարերկրացի անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագիծի նախնական օրենքին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ քաղաքացիական կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կասախանյան 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական օրենքին լրացնող տեղի կազմակերպությունը 2005 թ. հունիսի 20-ին, ժամը 16:00-ին, կատարված 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ԶՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամավարկային տեղեկատվություն

Հունիսի 3-9-ը ընկած ժամանակահատվածում դրամավարկային ցուցանիշները հետեւյալն էին.

Դրամական բազա, դրամական զանգված

Փողի բազան նվազել է 1 մլրդ 239 մլրդ դրամով և հունիսի 9-ին կազմել 137 մլրդ 415 մլրդ դրամ: Չուս արժույթի ակտիվներ (առանց սեփականացնողների միջոցների) աճել են 4 մլրդ 520 մլրդ դրամով, իսկ զուտ ներքին ակտիվները նվազել են 5 մլրդ 759 մլրդ դրամով:

Մայիսի 27-ից հունիսի 3-ը ընկած ժամանակահատվածում փողի զանգվածն աճել է 2 մլրդ 447 մլրդ դրամով և հունիսի 3-ին կազմել 291 մլրդ 497 մլրդ դրամ: Ըջանառության մեջ կանխիկ դրամը նախորդ շաբաթվա համեմատ աճել է 443 մլրդ դրամով, կազմելով 103 մլրդ 571 մլրդ դրամ: Դրամով ցրտահանվող ակտիվներն աճել են 1 մլրդ 668 մլրդ դրամով և կազմել 39 մլրդ 958 մլրդ դրամ: Դրամով ժամկետային ակտիվները աճել են 233 մլրդ դրամով և կազմել 17 մլրդ 891 մլրդ դրամ: Արժույթով ակտիվներն աճել են 103 մլրդ դրամով և կազմել 130 մլրդ 77 մլրդ դրամ: Դրամով արժույթային ցրտահանվող ակտիվները կազմել են 65 մլրդ 377 մլրդ դրամ (նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել են 257 մլրդ դրամով), ժամկետայինները՝ 64 մլրդ 700 մլրդ դրամ (աճը՝ 359 մլրդ դրամ):

Ֆինանսական օժանդակ

Հունիսի 3-9-ը ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ փոխարժեքի արժեքը կազմել է 1,87 սոկոսով՝ 447,38 դրամից հասնելով 455,89 դրամին:

Նվազած ժամանակահատվածում արժույթային օժանդակները իրականացվել են 48,979 հազ. ԱՄՆ դոլարի առև ու վաճառքի գործարքներ, որոնց միջոցով կազմված փոխարժեքը կազմել է 449,75 դրամ:

ՀՀ կենտրոնական բանկի օրենսդրություն